

Verklaring

Translations proofread by EDPB Members.
This language version has not yet been proofread.

Verklaring 05/2021 over de Datagovernanceverordening in het licht van de ontwikkelingen in de wetgeving

Vastgesteld op 19 mei 2021

Het Europees Comité voor gegevensbescherming heeft de volgende verklaring vastgesteld:

Op 9 maart 2021 hebben de EDPS en het EDPB het gezamenlijk advies over het voorstel voor een verordening inzake datagovernance (Datagovernanceverordening)¹ vastgesteld, dat op de zitting van de LIBE-commissie op 16 maart 2021 tevens aan het Europees Parlement is voorgelegd².

Het EDPB volgt de werkzaamheden van de medewetgevers omtrent dit belangrijke wetgevingsinitiatief op de voet; een wetgevingsinitiatief dat – wij wijzen daar nogmaals op – bepalingen bevat over de verwerking van gegevens, met inbegrip van persoonsgegevens, in het kader van het hergebruik van gegevens die in het bezit zijn van openbare lichamen, in het kader van “gegevensuitwisselingsdiensten” (ook de zogeheten gegevensmakelaars behoren daartoe) en in het kader van de verwerking van gegevens (waaronder persoonlijke gezondheidsgegevens) door “gegevensaltruïsme-organisaties”.

De Datagovernanceverordening zal in de gehele EU grote gevolgen hebben voor de rechten en vrijheden van personen en voor het maatschappelijk middenveld als geheel. In de meeste gevallen is

---

¹ Gezamenlijk advies 03/2021 van het EDPB en de EDPS over het voorstel voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad betreffende Europese datagovernance (Datagovernanceverordening), beschikbaar op: [Gezamenlijk advies van het EDPB en de EDPS over het voorstel voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad betreffende Europese datagovernance \(Datagovernanceverordening\) | Europese Toezichthouder voor gegevensbescherming \(europa.eu\)](#) (alleen beschikbaar in het Engels)

² De ontwerpagenda van de zitting is [hier](#) te raadplegen.

de verwerking van persoonsgegevens namelijk de kernactiviteit van de bovengenoemde entiteiten³, en dus is er sprake van grote gevolgen voor het grondrecht op privacy en op de bescherming van persoonsgegevens, zoals verankerd in de artikelen 7 en 8 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie (het Handvest) en in artikel 16 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU). Die rechten zijn de belangrijkste uiting van de waarden van de Europese Unie.

Zonder solide waarborgen inzake gegevensbescherming is het risico aanwezig dat (het vertrouwen in) de digitale economie niet duurzaam zal blijken. Met andere woorden, het hergebruik, de uitwisseling en de beschikbaarheid van gegevens kan voordelen opleveren, maar ook leiden tot verschillende soorten risico op schade aan de betrokken personen en aan de maatschappij als geheel, waarbij personen in economisch, politiek en sociaal opzicht worden getroffen⁴.

Om deze risico's aan te pakken en te beperken en om het vertrouwen onder mensen te vergroten, moeten de beginselen en waarborgen inzake gegevensbescherming vanaf een vroeg stadium in het ontwerp van de gegevensverwerking worden toegepast, vooral wanneer het bij die verwerking gaat om persoonsgegevens die niet rechtstreeks zijn verkregen van de (natuurlijke) persoon in kwestie. Bovendien moet de Datagovernanceverordening niet slechts overeenstemmen met de AVG, maar ook met andere Unie- en nationale wetgeving, in het bijzonder de richtlijn open data⁵, en dus beantwoorden aan het overkoepelende rechtsstaatsbeginsel; en zij moet de betrokken overheidsdiensten, rechtspersonen en personen rechtszekerheid bieden.

In de toelichting op de Datagovernanceverordening staat dat *“de wisselwerking met de wetgeving inzake persoonsgegevens bijzonder belangrijk [is]. Met de algemene verordening gegevensbescherming (AVG) en de e-privacyrichtlijn beschikt de EU over een robuust en betrouwbaar rechtskader voor de bescherming van persoonsgegevens, dat op wereldschaal als norm wordt beschouwd.”*⁶

Zorgen voor overeenstemming tussen de Datagovernanceverordening en het EU-acquis inzake gegevensbescherming

Zoals in het gezamenlijk advies is onderstreept, **gaat de Datagovernanceverordening echter gepaard met diverse belangrijke inconsistenties ten opzichte van de AVG, ondanks de verklaring in de overwegingen dat zij “geen afbreuk” doet aan de AVG⁷.**

---

³ Zo het niet de enige activiteit betreft, bijvoorbeeld in het geval van aanbieders van gegevensuitwisselingsdiensten in artikel 9, onder b), van de Datagovernanceverordening, waarin uitsluitend persoonsgegevens worden genoemd.

⁴ Bij het ontbreken van passende waarborgen inzake gegevensbescherming kunnen de verzamelde gegevens bijvoorbeeld worden gebruikt om van personen een gedetailleerd profiel op te stellen dat zodanig wordt gebruikt (bv. prijsdiscriminatie of manipulatie in het kader van verkiezingscampagnes) dat hun belangen worden ondermijnd. Zie over het risico van het gebruik van persoonsgegevens voor andere doeleinden voetnoot 60 op bladzijde 31 van het gezamenlijk advies.

⁵ Richtlijn (EU) 2019/1024 van het Europees Parlement en de Raad van 20 juni 2019 inzake open data en het hergebruik van overheidsinformatie (PB L 172, 26.6.2019, blz. 56).

⁶ Toelichting, blz. 1.

⁷ Zie punt 3.2 van het gezamenlijk advies.

Het EDPB merkt op dat deze inconsistenties tot op heden niet aan de orde zijn gesteld in het ITRE-ontwerpverslag van 26 maart 2021⁸. Het EDPB is echter verheugd over het feit dat de compromistekst van het voorzitterschap van de Raad van 30 maart 2021 ingaat op een aantal kritiepunten die in het gezamenlijk advies zijn opgeworpen⁹.

Om deze inconsistenties weg te nemen, dringen wij er bij de medewetgevers op aan zich zorgvuldig over het volgende te beraden¹⁰:

- Ten eerste moet de **“wisselwerking” tussen de Datagovernanceverordening en de AVG** in artikel 1 van de Datagovernanceverordening worden verduidelijkt, waarin de AVG wordt aangemerkt als een verordening die de “bouwstenen” voor elk solide en betrouwbaar rechtskader legt.
- Ten tweede moeten de in de Datagovernanceverordening gehanteerde **definities en terminologie** worden geïntegreerd en aangepast, zodat zij aansluiten op de AVG.
- Ten derde **moet in de Datagovernanceverordening onomwonden duidelijk worden gemaakt dat de verwerking van persoonsgegevens te allen tijde op een passende, met artikel 6 van de AVG overeenkomende rechtsgrondslag dient te berusten** en, wanneer er bijzondere categorieën persoonsgegevens worden verwerkt, tevens op een specifieke afwijking krachtens artikel 9.
- Ten vierde moet, als voorwaarde voor een helder rechtskader, in **de bepalingen van de Datagovernanceverordening worden aangegeven of zij betrekking hebben op niet-persoonsgebonden gegevens, persoonsgegevens dan wel beide**, en ook worden aangegeven dat bij **“gemengde gegevenssets”** de AVG van toepassing is¹¹.
- Ten vijfde moet de grondwettelijke bepaling (in artikel 16, lid 2 VWEU) waarin gesteld wordt dat **de krachtens de AVG ingestelde onafhankelijke toezichthoudende autoriteiten (de gegevensbeschermingsautoriteiten) “de” aangewezen bevoegde autoriteiten zijn voor de bescherming van persoonsgegevens en voor het vergemakkelijken van het vrije verkeer van persoonsgegevens zijn**, worden overgenomen in de Datagovernanceverordening.

Dit betekent dat **gegevensbeschermingsautoriteiten de voornaamste bevoegde autoriteiten dienen te zijn in het kader van de Datagovernanceverordening en voor zover het om persoonsgegevens gaat**, dit geldt ten aanzien van openbare lichamen, hergebruikers, gegevensuitwisselingsdiensten, gegevensgebruikers en gegevensaltruïsme-organisaties die persoonsgegevens verwerken, alsook wat betreft het opstellen van richtlijnen over privacybevorderende technologieën of over

---

⁸ De tekst is [hier](#) beschikbaar.

⁹ De tekst is [hier](#) beschikbaar.

¹⁰ Zie punt 3.2 van het gezamenlijk advies, waar deze cruciale aspecten in het begin worden genoemd als punten die verderop in het gezamenlijk advies worden uitgewerkt.

¹¹ Met betrekking tot **gegevenssets bestaande uit een combinatie van persoonsgegevens en niet-persoonsgebonden gegevens** wordt in de mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement en de Raad – *Richtsnoeren over de verordening inzake een kader voor het vrije verkeer van niet-persoonsgebonden gegevens in de Europese Unie* (COM/2019/250 final) benadrukt dat “indien het deel niet-persoonsgebonden gegevens en het deel persoonsgegevens ‘onlosmakelijk met elkaar verbonden’ zijn, de uit de algemene verordening gegevensbescherming voortvloeiende rechten en verplichtingen inzake gegevensbescherming volledig van toepassing zijn op de volledige gemengde gegevensset, ook wanneer persoonsgegevens slechts een klein deel van de gegevensset uitmaken.”

persoonsinformatiebeersystemen ter bevordering van verantwoordelijke innovatie op het gebied van gegevens.

Zoals beschreven in het gezamenlijk advies¹²: “[o]p grond van hun bevoegdheid en taken uit hoofde van de AVG beschikken de gegevensbeschermingsautoriteiten reeds over specifieke deskundigheid inzake het toezicht op de naleving van de voorschriften voor gegevensverwerking, het uitoefenen van controle op bepaalde verwerkingen en uitwisselingen van gegevens, het beoordelen van de passende maatregelen om een hoog niveau van beveiliging te waarborgen bij de opslag en doorgifte van persoonsgegevens, alsook op het gebied van bewustwording onder verwerkingsverantwoordelijken en verwerkers ten aanzien van hun verplichtingen bij de verwerking van persoonsgegevens.” Voor een effectieve uitvoering van de nieuwe taken in het kader van de Datagovernanceverordening, waarmee overeenkomstig artikel 16, lid 2 VWEU vooral de onafhankelijke gegevensbeschermingsautoriteiten en het Europees Comité voor gegevensbescherming zullen worden belast, is het uiteraard nodig dat er passende personele, financiële en IT-middelen ter beschikking worden gesteld.

In dit verband is het EDPB blij met de aanvullende formulering in artikel 1, lid 3, van de compromistekst van de Raad en de uitdrukkelijke vermelding van de bevoegdheden van de toezichthoudende autoriteiten. Omwille van de duidelijkheid en zich bewust van de discretionaire bevoegdheid waarover de medewetgevers beschikken, beveelt het EDPB aan om in de wetstekst van de Datagovernanceverordening (artikel 1) de volgende formulering uit artikel 1, lid 3, van het compromisvoorstel van de Raad op te nemen (de vetgedrukte woorden zijn toegevoegd: “**competenties en**”):

*“Het Unie- en nationale recht betreffende de bescherming van persoonsgegevens is van toepassing op alle persoonsgegevens die in het kader van deze verordening worden verwerkt. Meer bepaald laat deze verordening Verordening (EU) 2016/679 en Richtlijn 2002/58/EG onverlet, hetgeen ook geldt voor de **competenties en bevoegdheden van de toezichthoudende autoriteiten**. In geval van strijdigheid tussen de bepalingen van deze verordening en het Unierecht inzake de bescherming van persoonsgegevens, prevaleert het Unierecht. Deze verordening scheidt geen rechtsgrondslag voor de verwerking van persoonsgegevens.”*

Verder roept het EDPB de medewetgevers op om ervoor te zorgen dat zijn algemene aanbeveling met betrekking tot de aangewezen bevoegde autoriteiten en de governance op Unieniveau terugkomt in de formulering van hun respectieve standpunten over het Commissievoorstel en dus uitdrukkelijk wordt opgenomen in de wetstekst van de Datagovernanceverordening.

Bijzonderheden met betrekking tot de definities in de Datagovernanceverordening

In het gezamenlijk advies wordt erop gewezen dat **de definities waarin de AVG voorziet, moeten worden toegepast en dat deze bij de Datagovernanceverordening niet impliciet mogen worden gewijzigd of geschrapt, want dan zouden de definities van beide wettelijke kaders vervagen en derhalve rechtsonzekerheid ontstaan**¹³. Bovendien mogen de nieuwe definities die in de Datagovernanceverordening worden geïntroduceerd, voor zover deze betrekking hebben op de

---

¹² Zie punt 153 van het gezamenlijk advies.

¹³ Zie paragraaf 3.2.B van het gezamenlijk advies.

verwerking van persoonsgegevens, feitelijk geen “regels” bevatten die in strijd zijn met de AVG¹⁴. Dit punt is van cruciaal belang en het EDPB verzoekt de medewetgevers dringend daar aandacht aan te schenken.

Eenzijds moet de Datagovernanceverordening de definities bevatten van “persoonsgegevens”, “betrokkene”, “toestemming” en “verwerking”, daarbij verwijzend naar de definities in de AVG; anderzijds moeten de definities van de Datagovernanceverordening¹⁵ “metagegevens”, “gegevenshouder”, “gegevensgebruiker”, “gegevensdeling” en “gegevensaltruïsme” worden gewijzigd, zodat inconsistenties en rechtsonzekerheid worden voorkomen en zij tevens aansluiten bij de “aard van de rechten in kwestie”, namelijk de persoonlijke aard van het recht op bescherming van persoonsgegevens, zijnde een recht dat voor elk individu¹⁶ geldt en dat onvervreemdbaar is: een recht waarvan “geen afstand kan worden gedaan” en dat niet onder het eigendomsrecht kan worden gebracht¹⁷.

Het EDPB betreurt het in dit verband dat in de compromistekst van de Raad met betrekking tot de definitie van “gegevensuitwisselingsdienst” een verwijzing is toegevoegd naar het “uitwisselen, bundelen of verhandelen van gegevens”, want dit geeft de indruk dat wat persoonsgegevens betreft het idee bestaat om de handel daarin te legitimeren, hetgeen in strijd is met de persoonlijke aard van het recht op bescherming van persoonsgegevens. In aanmerking nemende dat gegevensbescherming een grondrecht is dat wordt gegarandeerd door artikel 8 van het Handvest en rekening houdend met het feit dat een van de belangrijkste doelstellingen van de AVG is dat betrokkenen de controle wordt geboden over persoonsgegevens die op hen betrekking hebben, **herhaalt het EDPB dat persoonsgegevens niet kunnen worden beschouwd als “handelswaar”. Een belangrijk gevolg hiervan is dat, ook al zou de betrokkene kunnen toestemmen in de verwerking van zijn of haar persoonsgegevens, de betrokkene geen afstand kan doen van zijn of haar grondrechten**¹⁸. Een ander gevolg hiervan is dat de verwerkingsverantwoordelijke aan wie de betrokkene toestemming heeft verleend voor verwerking van zijn of haar persoonsgegevens de persoonsgegevens (als zogeheten “handelswaar”) niet mag “uitwisselen” of “verhandelen” op een wijze die strijdig is met het geheel aan geldende voorschriften en regels inzake gegevensbescherming.

Artikel 2, punt 5, van de Datagovernanceverordening is een voorbeeld van een bepaling die aanleiding kan geven tot een interpretatie die afwijkt van de eerder genoemde “persoonlijke aard”; de “gegevenshouder” (onder wie rechtspersonen) wordt daar aldus gedefinieerd als zou deze onder meer het recht hebben om toegang te verlenen tot persoonsgegevens waarover hij zeggenschap heeft

---

¹⁴ Zie punt 44 van het gezamenlijk advies.

¹⁵ Zie in dit verband de compromistekst van de Raad van 30 maart 2021.

¹⁶ Zie punt 34 van het gezamenlijk advies, waarin wordt verwezen naar artikel 8 van het Handvest: “1. Eenieder heeft recht op bescherming van zijn persoonsgegevens. 2. Deze gegevens moeten eerlijk worden verwerkt, voor bepaalde doeleinden en met toestemming van de betrokkene of op basis van een andere gerechtvaardigde grondslag waarin de wet voorziet.”

¹⁷ Zie in dit verband punt 118 van het gezamenlijk advies: “door de duidelijke prikkel om persoonsgegevens te ‘verzilveren’ wint ook de naleving van de regels inzake gegevensbescherming aan belang”, en voetnoot 54: “het EDPB ontwikkelt met het oog daarop richtsnoeren over het tegen een financiële vergoeding verzamelen en gebruiken van persoonsgegevens.” Zie ook voetnoot 61 op bladzijde 30 van het gezamenlijk advies.

¹⁸ Zie Richtsnoeren 2/2019 van het EDPB betreffende de verwerking van persoonsgegevens op grond van artikel 6, lid 1, onder b), van de AVG in het kader van de verlening van onlinediensten aan betrokkenen, beschikbaar op: https://edpb.europa.eu/sites/default/files/files/file1/edpb_guidelines-art_6-1-b-adopted_after_public_consultation_nl.pdf

en om deze te verspreiden¹⁹. Het EDPB merkt in dit verband op dat de AVG ieders recht op de bescherming van persoonsgegevens waarborgt en zorgt voor een stelsel van controlemechanismen ter bescherming van personen wier persoonsgegevens worden verwerkt²⁰. De verwerking van persoonsgegevens moet voldoen aan beginselen (onder meer: rechtmatigheid, behoorlijkheid en transparantie, doelbinding, minimale gegevensverwerking, juistheid) en regels, onder meer met betrekking tot de rechten van betrokkenen waarvan zij geen afstand kunnen doen (bijvoorbeeld: het recht op informatie, onder andere inzake het opstellen van een profiel van hem of haar; het recht op toegang, op rectificatie, op wissing, om niet te worden onderworpen aan uitsluitend op geautomatiseerde verwerking gebaseerde besluitvorming die hem of haar verregaand treft). Het EDPB merkt in dit verband op dat in de definitie van gegevenshouder, voor zover die wordt gehandhaafd, melding moet worden gemaakt van de verwerking van persoonsgegevens en de voorwaarden daarvoor, overeenkomstig de toepasselijke wetgeving inzake gegevensbescherming, in plaats van te verwijzen naar een rechtspersoon die “het recht heeft om toegang te verlenen tot [...] persoonsgegevens [...] en deze te verspreiden”²¹.

Volgens de voorgestelde formulering van artikel 1 van de Datagovernanceverordening prevaleert, wat persoonsgegevens betreft, de wetgeving inzake gegevensbescherming (bij tegenstrijdige regels)²². **Niettemin is het van cruciaal belang om in de gehele tekst van de verordening tegenstrijdige regels of interpretaties te voorkomen; dit draagt tevens bij aan de leesbaarheid van de wetstekst.**

In dit verband moet een definitie van het begrip “toestemming” (van juridische entiteiten voor het hergebruik van gegevens) worden opgenomen, om ondubbelzinnig duidelijk te maken waar dit precies naar verwijst (naar welk soort gegevens). Zoals in het gezamenlijk advies wordt opgemerkt, menen wij dat dit begrip omwille van de duidelijkheid alleen betrekking dient te hebben op niet-persoonsgebonden gegevens²³.

Bezwaren ten aanzien van de sectorale hoofdstukken van de Datagovernanceverordening

Het EDPB koestert ook grote bezwaren ten aanzien van de “sectorale” hoofdstukken van de Datagovernanceverordening (hoofdstuk II, III en IV) en wil enkele daarvan in het hiernavolgende opnieuw onder de aandacht brengen:

- Wat hoofdstuk II van de Datagovernanceverordening betreft, wijzen wij er nogmaals op dat in het gezamenlijk advies wordt **aanbevolen om de formulering uit overweging 7 op te nemen in het**

---

¹⁹ Zie de punten 29-31 van het gezamenlijk advies. Zie ook de onduidelijke verwijzing naar “hun” gegevens in artikel 11, lid 6, artikel 19 en artikel 19, lid 1, onder a); dit wordt ook in het gezamenlijk advies onder de aandacht gebracht.

²⁰ Zie de punten 29 e.v. van het gezamenlijk advies.

²¹ Zie punt 31 van het gezamenlijk advies.

²² Zie in dezelfde zin Richtlijn (EU) 2019/770 van het Europees Parlement en de Raad van 20 mei 2019 betreffende bepaalde aspecten van overeenkomsten voor de levering van digitale inhoud en digitale diensten (PB L 136 van 22.5.2019, blz. 1), artikel 3, lid 8: “Het Unierecht inzake de bescherming van persoonsgegevens is van toepassing op persoonsgegevens die in verband met in lid 1 bedoelde overeenkomsten worden verwerkt. Meer bepaald doet deze richtlijn geen afbreuk aan Verordening (EU) 2016/679 en Richtlijn 2002/58/EG. In geval van strijdigheid tussen de bepalingen van deze richtlijn en het Unierecht inzake de bescherming van persoonsgegevens, prevaleert het Unierecht.”

²³ Zie de punten 47 e.v. van het gezamenlijk advies.

inhoudelijke deel van de Datagovernanceverordening, die luidt: “Richtlijn (EU) 2019/1024 is niet van toepassing op persoonsgegevens [opmerking onzerzijds: en de Datagovernanceverordening daarop wel van toepassing is] als de toegang tot die gegevens door toegangsregelingen is uitgesloten met het oog op de bescherming van gegevens, de persoonlijke levenssfeer en de integriteit van het individu, met name in overeenstemming met de regels inzake gegevensbescherming.”²⁴.

Dit betekent dat de Datagovernanceverordening met name van toepassing zou zijn op het domein dat krachtens artikel 1, lid 2, onder h), van de richtlijn open data buiten die richtlijn is gelaten: *“documenten waartoe de toegang uit hoofde van de toegangsregelingen uitgesloten of beperkt is op grond van de bescherming van persoonsgegevens, en gedeelten van documenten die uit hoofde van die regelingen toegankelijk zijn, maar persoonsgegevens bevatten waarvan het hergebruik wettelijk onverenigbaar is verklaard met het recht betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens of waarvan het hergebruik wettelijk is aangemerkt als een ondermijning van de bescherming van de persoonlijke levenssfeer en de integriteit van het individu, met name in overeenstemming met het Unierecht of het nationale recht betreffende de bescherming van persoonsgegevens”*. Gelet op de gevoeligheid van de persoonsgegevens in kwestie wordt in het gezamenlijk advies de **aanbeveling gedaan om hoofdstuk II van het voorstel in overeenstemming te brengen met de bestaande regels van de AVG inzake de bescherming van persoonsgegevens en met de richtlijn open data, zodat wordt voorkomen dat het niveau van persoonsgegevensbescherming in de EU daalt, alsmede met het oog op de rechtszekerheid**. Een andere mogelijkheid is om **persoonsgegevens buiten het toepassingsgebied van dit hoofdstuk te laten**, iets waarover de medewetgevers in het gezamenlijk advies worden uitgenodigd zich te beraden²⁵.

Vanwege het feit dat de toestemming van de betrokkene niet geacht kan worden vrijelijk te zijn verleend, gezien de machtsongelijkheid waarvan in de relatie tussen de betrokkene en overheidsinstanties vaak sprake is, wordt in het gezamenlijk advies uiting gegeven aan zorgen omtrent artikel 5, lid 6, van de Datagovernanceverordening²⁶ en worden de medewetgevers meer in het algemeen opgeroepen **om in het voorstel een duidelijke omschrijving te geven van geschikte modellen voor “burgerparticipatie” waarmee personen op open en coöperatieve wijze kunnen deelnemen aan het proces voor het vaststellen van scenario’s waarin het hergebruik van hun persoonsgegevens is toegestaan en waarin een bottom-upbenadering ten aanzien van opendata-projecten wordt gevolgd**.

In het gezamenlijk advies wordt ook aanbevolen om **de Datagovernanceverordening zo te wijzigen dat duidelijk wordt dat het hergebruik van persoonsgegevens die in bezit zijn van openbare lichamen alleen is toegestaan indien dit berust op Unie- of nationale wetgeving** die een lijst bevat met duidelijke, verenigbare doeleinden waarvoor verdere verwerking wettelijk toelaatbaar is of in een

---

²⁴ Zie punt 69 van het gezamenlijk advies.

²⁵ Zie punt 71 van het gezamenlijk advies.

²⁶ Artikel 5, lid 6: “Als het hergebruik van gegevens niet kan worden toegestaan overeenkomstig de in leden 3, 4 en 5 vastgestelde verplichtingen en er geen andere rechtsgrondslag is voor de doorgifte van de gegevens krachtens Verordening (EU) 2016/679, steunen **de openbare lichamen hergebruikers bij het vragen van instemming van de datasubjecten** en/of toestemming van de juridische entiteiten wier rechten en belangen gevolgen kunnen ondervinden van het hergebruik, voor zover dit haalbaar is zonder onevenredige kosten voor de overheidssector. Daarbij kunnen zij worden bijgestaan door de in artikel 7, lid 1, bedoelde bevoegde organen.”

democratische samenleving een noodzakelijke en evenredige maatregel is ter waarborging van de in artikel 23 van de AVG genoemde doelstellingen²⁷.

Het EDPB brengt verder in herinnering dat als bij hoofdstuk II van de Datagovernanceverordening gegevens worden ondergebracht die in bezit zijn van openbare lichamen en die volgens artikel 3, lid 1, onder b), beschermd zijn op grond van statistische vertrouwelijkheid, dit op gespannen voet kan staan met het beginsel dat persoonsgegevens die voor statistische doeleinden worden verzameld alleen voor dat doel mogen worden gebruikt²⁸. Eerbiediging van dit beginsel is cruciaal om te voorkomen dat het vertrouwen van personen die hun persoonsgegevens voor statistische doeleinden ter beschikking stellen, wordt ondermijnd²⁹.

- Met betrekking tot hoofdstuk III **moet in de Datagovernanceverordening als één van de voorwaarden voor het aanbieden van (een) gegevensuitwisselingsdienst(en) worden vermeld dat de aanbieder beschikt over procedures voor het naleven van de Unie- en nationale wetgeving inzake de bescherming van persoonsgegevens, waaronder procedures die waarborgen dat betrokkenen hun rechten kunnen uitoefenen.** De aanbieder moet de betrokkene met name eenvoudig toegankelijke instrumenten verstrekken waarmee deze niet alleen toestemming kan verlenen maar ook kan *intrekken*, plus instrumenten waarmee een totaaloverzicht kan worden verkregen van de wijze waarop en de doeleinden waarvoor zijn of haar persoonsgegevens worden uitgewisseld³⁰.

Verder moet in de Datagovernanceverordening worden gewezen op **de verplichting om, waar nodig, overeenkomstig artikel 35 van de AVG een gegevensbeschermingseffectbeoordeling uit te voeren** en om, als er sprake is van grote risico's voor de betrokken personen, voorafgaand aan de verwerking de toezichthoudende autoriteit te raadplegen, overeenkomstig artikel 36 van de AVG³¹.

- **In de Datagovernanceverordening moeten dezelfde voorschriften worden vastgesteld met betrekking tot gegevensaltruïsme-organisaties³².** Deze waarborgen inzake gegevensbescherming moeten ook in de Datagovernanceverordening worden geïntegreerd vanwege de aanduiding als gegevensuitwisselingsdienst of als "in de Unie erkende gegevensaltruïsme-organisatie", wat door deze juridische entiteiten zal worden aangegrepen om voor de verwerking van zijn of haar persoonsgegevens toestemming van de betrokkene te verkrijgen, die zal veronderstellen dat een hoog niveau van bescherming van dergelijke gegevens gewaarborgd is.

Gelet op het bovenstaande **meent het EDPB, zoals in het gezamenlijk advies is aangegeven, dat de declaratoire regeling die Datagovernanceverordening voor het aanmelden/registeren van respectievelijk gegevensuitwisselingsdiensten en gegevensaltruïsme-organisaties beoogt niet voorziet in een voldoende stringente doorlichtingsprocedure**, gezien de mogelijke gevolgen die de eventuele verwerking van persoonsgegevens door dergelijke entiteiten heeft voor de betrokkenen. **Het EDPB beveelt derhalve aan om onderzoek te doen naar alternatieve procedures, waarin met**

---

²⁷ Zie punt 77 van het gezamenlijk advies. Zie ook de punten 75 en 76 van het gezamenlijk advies.

²⁸ Zie overweging 27 van Verordening (EG) nr. 223/2009 van het Europees Parlement en de Raad van 11 maart 2009 betreffende de Europese statistiek, alsook artikel 4, de leden 1 en 2, van Aanbeveling R(97) 18 van de Raad van Europa betreffende de bescherming van persoonsgegevens die voor statistische doeleinden worden verzameld en verwerkt.

²⁹ Zie voetnoot 36 van het gezamenlijk advies.

³⁰ Zie paragraaf 3.4.1 en punt 147 van het gezamenlijk advies.

³¹ Zie punt 147 van het gezamenlijk advies.

³² Zie paragraaf 3.5.1 van het gezamenlijk advies.

name aandacht moet zijn voor een meer stelselmatige integratie van verantwoordings- en nalevingsinstrumenten voor de verwerking van persoonsgegevens overeenkomstig de AVG, in het bijzonder aansluiting bij een gedragscode of certificeringsregeling³³.

Het EDPB betreurt het dat in de compromistekst van de Raad van 30 maart 2021 nu (expliciet) staat dat registratie als erkende gegevensaltruïsme-organisatie geen voorwaarde is voor het uitoefenen van activiteiten in verband met gegevensaltruïsme, wat voor betrokkenen een verdere verzwakking betekent van de controles en waarborgen ten aanzien van de uiterst belangrijke gegevensbeschermingsaspecten. Ook vanwege de vaagheid van de definitie van de Datagovernanceverordening “gegevensaltruïsme” zijn deze waarborgen bijzonder belangrijk.

Bovendien moet de Datagovernanceverordening een nauwkeurige definitie van door gegevensaltruïsme-organisaties na te streven “doelstellingen van algemeen belang” geven³⁴. Daarnaast moet het “Europees formulier voor instemming met gegevensaltruïsme” voor de verwerking van persoonsgegevens door gegevensaltruïsme-organisaties worden ontwikkeld in overleg met het EDPB in plaats van met het (nog op te richten) Europees Comité voor gegevensinnovatie³⁵.

- In het gezamenlijk advies is opgemerkt dat de “onafhankelijkheid” van gegevensuitwisselingsdiensten alsmede de “onafhankelijkheid” van gegevensaltruïsme-organisaties een voorwaarde in de Datagovernanceverordening dient te zijn. Ten aanzien van gegevensaltruïsme-organisaties wordt in het gezamenlijk advies aanbevolen **om meer duidelijkheid te verschaffen omtrent de onafhankelijkheid van gegevensaltruïsme-organisaties ten opzichte van entiteiten met een winstoogmerk (in juridisch, organisatorisch en economisch opzicht)³⁶.** Met betrekking tot gegevensuitwisselingsdiensten wijst het EDPB graag op overweging 22 van de Datagovernanceverordening: “[...] *Gespecialiseerde gegevensbemiddelaars die onafhankelijk zijn van zowel de gegevenshouders als -gebruikers kunnen de opkomst faciliteren van nieuwe datagestuurde ecosystemen die onafhankelijk zijn van alle spelers met een aanzienlijke marktmacht. [...]*” Het EDPB benadrukt dat dit soort onafhankelijkheid van gegevensuitwisselingsdiensten zowel vanuit concurrentie- als gegevensbeschermingsperspectief cruciaal is³⁷.

Conclusie

Concluderend dringt het EDPB er bij de medewetgevers op aan om tegemoet te komen aan de belangrijke punten van kritiek die in het gezamenlijk advies uiteen zijn gezet, om zo te voorkomen dat er met de Datagovernanceverordening een parallelle reeks regels ontstaat die overeenstemt met noch de AVG noch ander Unierecht, wat zou leiden tot onvoldoende waarborgen voor de betrokken personen en problemen bij de toepassing in de praktijk zou opleveren.

---

³³ Zie de punten 140 en 180 van het gezamenlijk advies.

³⁴ Zie de punten 159 en 160 alsook 170 en 171 van het gezamenlijk advies.

³⁵ Zie paragraaf 3.5.5 van het gezamenlijk advies.

³⁶ Zie punt 78 van het gezamenlijk advies.

³⁷ Zie in het bijzonder: Verklaring van het EDPB over het gegevensbeschermingseffect van economische concentratie, vastgesteld op 27 augustus 2018: “Een sterkere marktconcentratie op de digitale markten kan een bedreiging vormen voor de bescherming van persoonsgegevens en de vrijheid die consumenten van digitale diensten genieten”; Verklaring van het EDPB over de privacyimplicaties van fusies, vastgesteld op 19 februari 2020.

Deze verklaring, waarin een aantal van de belangrijkste punten uit het gezamenlijk advies worden herhaald, loopt niet vooruit op eventuele uitgebreidere verklaringen of adviezen over de toekomstige standpunten van de medewetgevers.

Voor het Europees Comité voor gegevensbescherming

De voorzitter

(Andrea Jelinek)